

1801 var blevet paalagt Amtsforbalterne at afgive lignende Indberetninger i Forbindelse med deres Regnskaber.

Man synes imidlertid snart at være kommen til den Erkendelse, at man var gaaet for vidt med Hensyn til Oprettelsen af ny Huse. Ved fgl. Resolution af 5te Juli 1815, ved hvilken der blev givet Rentekammeret Bemyndigelse til ad mandatum at meddele Bevillinger til Bøndergaardes Nedlægning og Sammenlægning uden Hensyn til den Størrelse, de Gaarde, til hvilke Jord ved saadan Nedlægning eller Sammenlægning henlægges, derved faa, blev Antallet af de Huse, der i saadanne Tilfælde skulde oprettes, indskrænket til 1 Hus for hver nedlagt Gaard. Endvidere blev den ved Plakat af 26de November 1800 og Forordning 25de Juni 1810 § 1 hjemlede Ret til at nedlægge Selvejers og Arvefæstegaarde, naar samtlige Parceller enten bebyggedes eller henlagdes til jordløse Huse, ophævet ved Forordningen 3dje December 1819 § 1. Til Gengæld bestemte imidlertid sidstnævnte Forordnings § 3, at enhver Parcel, som afhændes, efter at en Hovedparcel i Overensstemmelse med Forordningens Regler er forbeholden, bør afhændes med Forpligtelse til derpaa inden 2 Aars Forløb at opføre fornødne Bygninger, medmindre Parcellen forenes med anden, samme tilgrænsende Ejendom eller tillægges et for den bekvemt beliggende jordløst Hus, eller den er en Stedet fraliggende Eng, Skov, Torve, Overdrevs- eller Hedelod. Ifølge Forordningens § 4 bør derhos tillægges enhver til Bebyggelse bestemt Parcel et Tilliggende af idetmindste $1\frac{1}{2}$ Td. Land boniteret Jord.

I det af Regeringen i Aaret 1851 for Rigsdagen forelagte Forslag til Lov om Jordejendommens Udstyknings og Sammenlægning havde man ganske opgivet at fremme Oprettelsen af Huslodder og derfor frasaldet saavel Fordringen om Oprettelsen af Huse ved Nedlægningen og Sammenlægningen af Gaarde som Fordringen om, at enhver til Bebyggelse bestemt Parcel skulde have et Tilliggende af $1\frac{1}{2}$ Td. Land boniteret Jord. Dette motiveredes ved, at Husenes Antal under den faktisk stedfindende, temmelig ubegrænsede Frihed med Hensyn til Erhvervelse af større og mindre Huslodder og Byggepladser af sig selv vilde forøges med den tiltagende Folkemængde, og at der alt i mange Egne fandtes et mere end tilstrækkeligt Antal Huse. Det ansaas endvidere for tvivlsomt, om Bestemmelsen i Forordningen 3dje December 1819 § 4, der foreskrev, at der til hver til Bebyggelse bestemt Parcel skulde henlægges $1\frac{1}{2}$ Td. Land boniteret Jord, var hensigtsmæssig, da Ejeren af en Jordlod af den nævnte Størrelse hverken var rigtig Jordbruger eller rigtig Arbejder. Denne sidste Betragtning blev udtrykkelig tiltraadt af den ifølge aller højeste Reskript af 10de Februar 1849 nedsatte Landbot Kommission, for hvilken Regeringen ved Skrivelse af 2den Juni 1849 havde forelagt et Udkast til Lovforslaget til Betænkning.

Landbot Kommissionen af 1849, hvis Betænkning over Udkastet blev afgiven den 12te Oktober 1849, var endog mere yderliggaaende paa dette Punkt end Regeringen, idet der i Udkastet var fastsat en Minimumsgrænse af 1 Skp. Land boniteret Jord eller omtrent 2 Skpr. Land Middelfjord for Lodder, som udstykkedes til Bebyggelse, medens Kommissionen foreslog, at der ikke foreskredes anden Indskrænkning for Størrelsen af de til Bebyggelse bestemte Jordlodder end den, at Lodderne skulde kunne ansættes til Hartkorn, hvilket blev taget til Følge af Regeringen ved den endelige Affattelse af Lovforslaget.

Stønt dette, som bekendt, ikke naaede at blive til Lov, voksede dog den Betragtning af Forholdene, der laa til Grund for Lovforslaget, sig stærkere og stærkere i Aarene efter 1851. Allerede forinden var det blevet en fast Regel at bevilge Undtagelse fra Bestemmelserne i Forordningen af 3dje December 1819 §§ 3 og 4 og ved fgl. Resolution af 22de September 1865 bemyndigedes Indenrigsministeriet til paa Andragende at indrømme Fritagelse for Oprettelse af Pligthuse ved Sammenlægning og Nedlægning af Gaarde. Siden Witden af Halvfjerdserne forlangtes end ikke længere Pligthuse oprettede ved saadan Nedlægning og Sammenlægning, ligesom den, hvem det ved en ældre Bevilling er paalagt at udlægge og bevare et eller flere Pligthuse, ved Andragende til Indenrigsministeriet uden Vanskelighed har kunnet opnaa Fritagelse for denne Forpligtelse. Kun ved Nedlæggelse af Fæstegaarde for at indtage Forberne til Skovs Opelskning i Henhold til Forordningen 27de September 1805 § 11, jfr. Lov 9de Marts 1872 § 3, forlanges endnu Oprettelsen af 2 Pligthuse, hvert med et Tilliggende af 3 Tdr. Land Middelfjord.

Det Amtmændene ved Rentekammer-Cirkulære af 17de Maj 1803 givne Paalæg om at indsende aarlige Indberetninger angaaende Oprettelse og Vedligeholdelse af Pligthuse gif efterhaanden i Glemme. Ved Indenrigsministeriets Cirkulære af 10de August